

SPRAWOZDANIE Z SESJI PLENARNEJ KONWENTU EUROPEJSKIEGO W BRUKSELI, 20 GRUDNIA 2002 R.*

Sekretariat Konwentu, Bruksela, 23 grudnia 2002 r.

I. OTWARCIE SESJI

1. Przedstawienie programu roboczego na rok 2003 przez przewodniczącego

1. Przewodniczący Valéry Giscard d'Estaing otworzył sesję plenarną Konwentu, wyrażając zadowolenie z wyników szczytu Unii Europejskiej w Kopenhadze w sprawie rozszerzenia [UE]. Zachęcił członków Konwentu do złożenia gratulacji dziesięciu krajom, które zakończyły negocjacje akcesyjne.
2. Przewodniczący zwrócił uwagę na ogrom zadań stojących przed Konwentem od początku 2003 r., jeśli ma on dotrzymać wyznaczonego przez Radę Europejską w Kopenhadze terminu zakończenia prac. Styczniowe posiedzenie Konwentu poświęcone będzie wstępnym dyskusjom nad funkcjonowaniem instytucji Unii Europejskiej, na podstawie dokumentu problemowego Prezydium. Na pierwszym z dwóch lutowych posiedzeń zostanie przedyskutowane sprawozdanie z prac grupy roboczej ds. Europy społecznej; być może zostanie również podjęta debata na temat wymiaru regionalnego. W tym samym czasie Prezydium rozpoczyna przygotowanie tekstu artykułów projektu traktatu konstytucyjnego, zgodnie z przebiegiem dyskusji na sesjach plenarnych oraz na podstawie sprawozdań poszczególnych grup roboczych. Pierwszy zestaw artykułów traktatu (rozdziały I, II i III) jest obecnie opracowywany i powinien zostać przedstawiony Konwentowi na posiedzeniu styczniowym, a omawiany będzie w lutym. Drugi zestaw (rozdziały V, VII i IX) zostanie przedstawiony w lutym, natomiast trzeci (rozdziały IV, VI, VIII i X) w marcu lub w kwietniu. Umożliwi to Konwentowi wgląd w kompletny projekt pierwszej części traktatu do Wielkanocy; część III (przepisy ogólne i końcowe) zostanie rozesłana w kwietniu.
3. W tym samym czasie rozpoczną się prace nad drugą częścią traktatu. Pod koniec stycznia Prezydium zamierza rozesłać członkom Konwentu analizę artykułów istniejącego traktatu i wyodrębnić w niej te, które będą zastąpione nowymi artykułami części II (np. obecne przepisy o Wspólnej Polityce Zagranicznej i Bezpieczeństwa [WPZiB] oraz o Wymiarze Sprawiedliwości i Sprawach Wewnętrznych) oraz te, które będą wymagać wyłącznie poprawek technicznych (tak by uwzględniły nowe przepisy z części I). Prezydium przygotowuje także projekty tych artykułów części II, które wymagają

* Tekst niniejszego dokumentu w języku angielskim można znaleźć pod adresem internetowym:
<http://register.consilium.eu.int/pdf/en/02/cv00/00473en2.pdf>

zasadniczych zmian. Jeśli zaś chodzi o artykuły wymagające tylko poprawek technicznych, Prezydium uznało, że sekretariat Konwentu zajmie się nimi przy udziale grupy ekspertów wyłonionej z zespołów prawnych trzech instytucji [UE].

4. Procedura rozstrzygnięcia co do treści projektu artykułów będzie zależała od rezultatu dyskusji plenarnych. Jeśli projekty zostaną ogólnie zaakceptowane na posiedzeniu, członkowie Konwentu będą proszeni o przedstawienie na piśmie wszystkich szczegółów, które – ich zdaniem – powinny zostać uwzględnione. W przypadku istotnych różnic zdań może zostać utworzona grupa dyskusyjna o ściśle określonym zadaniu, mająca określone terminarze działania. Zamiarem Prezydium jest zapewnienie pełnego i aktywnego udziału członków Konwentu w tej nowej i decydującej fazie pracy. Prezydium uznało, że tak ustalone metody pracy dają najlepszą gwarancję osiągnięcia do lata najszerzego możliwego porozumienia w Konwencji.

2. Działania zewnętrzne

- **debata nad sprawozdaniem VII grupy roboczej kierowanej przez Jeana-Luca Dehaene'a (dok. CONV 459/02)**

- i. *Przedstawienie sprawozdania przez Jeana-Luca Dehaene'a*
5. Wiceprzewodniczący Konwentu Jean-Luc Dehaene, przewodniczący VII grupy roboczej w swoim sprawozdaniu (CONV 459/02) zwrócił uwagę na fakt, że punktem wyjścia prac grupy była wola zapewnienia większej spójności i efektywności działań zewnętrznych UE. Następnie zarysował kilka podstawowych zaleceń. Grupa proponuje, aby zasady i cele działań zewnętrznych UE zostały zdefiniowane w traktacie (przygotowano tekst o takim brzmieniu), a następnie przełożone na szczegółowe cele strategiczne przez Radę Europejską. W odniesieniu do kompetencji zasugerowano, by traktat wyraźnie definiował prawo Unii do zawierania umów międzynarodowych w sprawach wchodzących w zakres jej kompetencji wewnętrznych. Grupa gruntownie zbadała sposoby usprawnienia związków wewnątrz instytucji oraz między nimi, tak by poprawić jednolitość i efektywność działań zewnętrznych. Przedyskutowano kilka możliwości usprawnienia koordynacji między wysokim przedstawicielem [ds. WPZB] a komisarzem ds. stosunków zewnętrznych. W dyskusji wyłoniła się duża grupa, opowiadająca się za tym, by obie funkcje sprawowała ta sama osoba. Byłby to członek Komisji, a jednocześnie osoba mająca odrębne uprawnienia nadane przez Radę ds. WPZB i wobec niej odpowiedzialna. Jeśli zaś chodzi o usprawnienie podejmowania decyzji, to grupa przyznaje, że należy lepiej wykorzystywać obecne przepisy o przyjmowaniu wniosków w ramach WPZB większością kwalifikowaną i zaleca umieszczenie w traktacie możliwości przyjęcia przez Radę Europejską jednomyślną decyzję o szerszym stosowaniu głosowania większością kwalifikowaną na przyszłość. Istnieje szerokie poparcie, choć nie zgodność, dla szerszego

zastosowania zasady większości kwalifikowanej we wszystkich dziedzinach [zagranicznej] polityki gospodarczej. Dalsze zalecenia dotyczyły pogłębienia spójności polityki zagranicznej Unii z polityką współpracy na rzecz rozwoju i roli Parlamentu Europejskiego.

ii. Debata plenarna

6. Członkowie Konwentu z zadowoleniem przyjęli wyniki prac grupy roboczej ds. działań zewnętrznych, a szczególnie próby zmniejszenia różnic między stanowiskami i ustalenia wspólnego stanowiska w kwestii problemów objętych jej mandatem. Członkowie Konwentu uznali ogromne znaczenie wzmocnienia spójności i usprawnienia efektywności, które były często powtarzającym się tematem wielu wystąpień plenarnych. Wszyscy zgodzili się, że Unia może czerpać wiele korzyści ze wspólnego działania na arenie międzynarodowej i w tym celu powinna sprawnie i efektywnie wykorzystywać wszystkie instrumenty, jakimi dysponuje. Głównym problemem poruszonym w debacie było pytanie, jakie kroki – zarówno dotyczące zmian w traktacie, jak i reformy metod pracy – pomogą Unii stać się silniejszym graczem na scenie międzynarodowej, zdolnym do obrony swych interesów i propagowania swych wartości. Niektórzy członkowie zauważyli jednak, że głównym problemem, który należy rozwiązać, nie jest sposób działania instytucji UE, ale brak woli politycznej i zaangażowania w ustalanie wspólnego stanowiska w najważniejszych kwestiach politycznych.
7. Zgłoszono następujące kwestie:

Zasady i cele

8. Członkowie wyrazili poparcie dla zalecenia grupy roboczej, by jasno zdefiniować w traktacie podstawowe zasady i ogólne zadania działań zewnętrznych UE. Z szerokim poparciem spotkał się również zaproponowany przez grupę tekst, definiujący te „zasady i cele”. Niektórzy uczestnicy wyrazili jednak żal, że nie obejmują one Europejskiej Karty Praw Podstawowych. Inni z zadowoleniem zauważyli, że zasady i cele wskazują na główny cel polityki współpracy na rzecz rozwoju, jakim jest zwalczenie ubóstwa, szczególnie w krajach o niskim PKB. Takie sformułowanie zaniepokoiło jednak niektórych członków Konwentu, uważających, że może ono ograniczać politykę UE na rzecz rozwoju.

Związek między spójnością i efektywnością a strukturą instytucjonalną

9. Powszechnie uznano znaczenie związku między wzrostem spójności i efektywności polityki zewnętrznej a organizacją instytucji i ich strukturami. Duża liczba uczestników zgłosiła poparcie dla podzielenia Rady ds. Spraw Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych na dwie odrębne instytucje, a tym samym dla utworzenia oddzielnego gremium w Radzie, odpowiadającego za działania zewnętrzne. Kilku członków było zdania, że Rada ta powinna być kierowana przez

osobę pełniącą funkcję wysokiego przedstawiciela [ds. WPZB], podczas gdy kilku innych wyraziło wątpliwości w kwestii zbieżności odpowiedzialności spoczywającej na wysokim przedstawicielu oraz na przewodniczącym Rady, szczególnie w przypadku gdy osoba ta miałaby łączyć funkcje wysokiego przedstawiciela i komisarza ds. stosunków zewnętrznych.

10. Szerokie poparcie uzyskała rekomendacja, by w Komisji znalazł się ktoś, kto skupiałby odpowiedzialność za wszystkie dziedziny polityki zagranicznej; kilku mówców opowiedziało się za powierzeniem tej roli wiceprzewodniczącemu Komisji.
11. Podkreślono znaczenie unikania dublowania kompetencji i wzmacniania jednolitości i efektywności działań na poziomie instytucji, a wiele osób wyraziło poparcie dla utworzenia pojedynczego organu ds. działań zewnętrznych. Kilku członków opowiedziało się za stworzeniem służby dyplomatycznej UE i akademii dyplomatycznej, podczas gdy inni dyskutanci uznali, że nie należy zastępować struktur istniejących na poziomie krajowym i opowiedzieli się za ulepszeniem współpracy między już istniejącymi tego typu strukturami w państwach członkowskich.

Związek między spójnością, efektywnością działań i instytucjami a procedurą podejmowania decyzji

12. Istnieje zgoda co do potrzeby lepszego wykorzystywania istniejących możliwości podejmowania decyzji w ramach WPZB za pomocą głosowania większością kwalifikowaną oraz tych przepisów, które zezwalają na pewną dozę elastyczności, jak na przykład przepisu o konstruktywnym wstrzymywaniu się od głosu. Wszyscy zgodzili się, że korzystne będzie umieszczenie w traktacie przepisu, który w przyszłości umożliwi Radzie Europejskiej podjęcie jednomyślnej decyzji o rozszerzeniu zakresu decyzji podejmowanych kwalifikowaną większością głosów. Niektórzy członkowie [Konwentu] chcieli pójść dalej i już teraz umieścić przepis o większości kwalifikowanej w traktacie, aby ułatwić efektywne podejmowanie decyzji w rozszerzonej Unii. Przekonywali, że sama możliwość skorzystania z zasady większości kwalifikowanej już się przyczyniła do wykuwania konsensu w Radzie. Inni podkreślili, że nie do zaakceptowania byłaby sytuacja, w której państwo członkowskie znajdzie się w mniejszości w głosowaniu nad kwestią zasadniczą dla jego interesów, i zaproponowali umieszczenie w traktacie zapisu uniemożliwiającego zaistnienie takiej sytuacji.
13. Wnioski o rozszerzenie zakresu głosowania kwalifikowaną większością głosów na wszystkie dziedziny polityki gospodarczej, łącznie z usługami i własnością intelektualną, spotkały się z szerokim poparciem. Niektórzy członkowie przestrzegali jednak, że nie powinno to wpłynąć bezpośrednio na dalszą harmonizację w różnych dziedzinach polityki wewnętrznej. Inni przestrzegali przed rozszerzeniem zastosowania zasady większości kwalifikowanej na tę dziedzi-

nę, obawiając się konsekwencji dla podziału kompetencji w polityce wewnętrznej.

14. Kilku mówców podkreśliło konieczność zapewnienia spójności między współpracą na rzecz rozwoju a innymi aspektami polityki zewnętrznej, jak również zewnętrznymi aspektami polityki wewnętrznej. Inni położyli nacisk na znaczenie walki z ubóstwem w programach UE na rzecz rozwoju. Kilku członków Konwentu zwróciło uwagę na konieczność zapewnienia lepszej koordynacji między polityką na poziomie europejskim a polityką na rzecz rozwoju i mobilizacją środków na poziomie krajowym.
15. Kilku członków poparło umieszczenie w traktacie zapisu o „łącznych inicjatywach”, które połączyłyby różne aspekty działań zewnętrznych UE, a tym samym nadałyby im cechy większej spójności.

Związek między zdolnością do szybkiego działania w ramach WPZB a dostępnością środków finansowych

16. Podkreślono znaczenie zdolności Unii do przekładania swoich decyzji na konkretne działania, a tym samym zapewnienia adekwatnych środków w budżecie Unii przeznaczonych na WPZB. Kilku członków Konwentu opowiedziało się za zaleceniem, by osoba pełniąca funkcję wysokiego przedstawiciela była uprawniona do szybkiego mobilizowania koniecznych środków finansowych w celu natychmiastowego reagowania na sytuację w tej dziedzinie.

Rola Parlamentu Europejskiego

17. Wielu członków Konwentu uważa, że rola Parlamentu Europejskiego w działaniach zewnętrznych powinna zostać wzmocniona, z zapewnieniem większego przepływu informacji z innych instytucji, ważniejszą rolę w negocjacjach i podpisywaniu umów międzynarodowych (przy procedurze zatwierdzania umów mających implikacje finansowe dla budżetu Unii lub dotyczących kwestii regulowanych wewnątrznie przy współdecydowaniu) oraz regularnymi debatami nad kwestiami WPZB z osobą pełniącą funkcję wysokiego przedstawiciela.

Reprezentacja zewnętrzna

18. Większość mówców podkreślała znaczenie przejrzystości w wewnętrznej reprezentacji Unii i zgadzała się, że ustalenia dotyczące reprezentacji zewnętrznej powinny wzmocnić zdolność Unii do wywierania wpływu na sytuację międzynarodową. Dla wielu mówców oznaczało to konieczność znalezienia dla Unii formalnego statusu, na przykład pełnego członkostwa, w odpowiednich organizacjach. Podkreślono, że nie powinno to szkodzić statusowi państw członkowskich w tychże organizacjach. Kilku mówców sugerowało, że konsekwencje przynależności strefy euro do międzynarodowych instytucji finansowych wymagają analiz. Niektórzy członkowie uznali, że prezentowanie spójnego stanowiska jest ważniejsze od posiadania jednoosobowego przedstawicielstwa. Istnieje ogólna

zgoda co do konieczności ulepszenia koordynacji działań w organizacjach i na konferencjach międzynarodowych.

Stosunki między instytucjami a aktorami

19. Członkowie Konwentu zgadzają się z oceną grupy dotyczącą konieczności przyjrzenia się roli wysokiego przedstawiciela ds. WPZB oraz komisarza ds. stosunków zewnętrznych, przy okazji analizy sposobów zapewnienia większej spójności między decyzjami polityki zagranicznej z jednej strony a zastosowaniem przepisów w zakresie stosunków zewnętrznych z drugiej.
20. Kilku mówców jest zdania, że obie funkcje powinny być w ramach Komisji połączone. Niektórzy zakwestionowali opcję zawartą w zaleceniu grupy, która zakłada powierzenie obydwu funkcji jednej osobie (zasada „dwóch kapeluszy”), inni uznali to rozwiązanie za tymczasowe. Kilku mówców poparło takie rozwiązanie, twierdząc, że umożliwiałoby ono respektowanie szczegółowych ustaleń w różnych dziedzinach polityki, a jednocześnie zapewnia ogólną jednolitość stanowiska.
21. Kilku członków Konwentu uznało, że obie funkcje powinny pozostać rozdzielone i zaleciło zastosowanie środków usprawniających współpracę i polepszających spójność między tymi dwoma dziedzinami. Największe znaczenie ma rola Rady w polityce zagranicznej. Powinno się więc przede wszystkim utrzymać szczególną relację między wysokim przedstawicielem a rządami i ministrami spraw zagranicznych. Poza tym Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony oraz zdolności militarne są ważnym instrumentem wsparcia polityki zagranicznej, a odpowiedzialność za kwestie obronne nie może spoczywać na Komisji. Dyskutowano również o problemie zastosowania opcji „dwóch kapeluszy”, a więc konsekwencji, jakie może ona mieć dla charakteru i sposobu funkcjonowania kolegium komisarzy, oraz trudności, jakie stoją przed osobą zmuszoną do odpowiadania przed dwoma władzami. Niektórzy członkowie sądzą, że nie jest wskazane, by osoba „nosząca dwa kapelusze” lub „przedstawiciel zewnętrzny” przewodniczyli Radzie ds. Działań Zewnętrznych; inni za ważniejsze ze względów spójności polityki uznali, by wysoki przedstawiciel ds. WPZB przewodniczył Radzie, niż by jedna osoba łączyła funkcje wysokiego przedstawiciela i komisarza ds. stosunków zewnętrznych.
22. Jeden z uczestników zaproponował utworzenie stanowiska ministra spraw zagranicznych UE, który podlegałby przewodniczącemu Rady Europejskiej i sprawowałby funkcję obecnego wysokiego przedstawiciela ds. WPZB, wzmocnioną o kompetencje z zakresu stosunków zewnętrznych.
23. Wielu członków uważa, że problem funkcji wysokiego przedstawiciela i komisarza ds. stosunków zewnętrznych powinien zostać dokładniej przedyskutowany w kontekście szerszej debaty o instytucjach.

iii Uwagi końcowe

24. Wiceprzewodniczący Jean-Luc Dehaene podkreślił, że grupa prowadziła prace w celu pogłębienia wzajemnego zrozumienia i pogodzenia różnych punktów widzenia na wiele kwestii. Celem członków grupy było określenie wspólnych podstaw, które pozwolą Unii podjąć kroki na rzecz efektywniejszych i bardziej jednolitych działań. Zauważył, że uczestnicy sesji plenarnej szeroko poparli wiele zaleceń grupy.
25. W odpowiedzi na zgłoszone uwagi stwierdził, że zasada większości kwalifikowanej w ramach WPZB powinna być uznana za ważny instrument osiągnięcia konsensu; że członkostwo Unii w organizacjach międzynarodowych nie wpłynie na status państw członkowskich w tych organizacjach oraz że propozycja utworzenia służby i akademii dyplomatycznej UE prowadziłyby w zasadzie do uzupełnienia, a nie zastąpienia struktur istniejących w państwach członkowskich. Wreszcie potwierdził, że propozycja wskazania osoby sprawującej jednocześnie funkcję wysokiego przedstawiciela ds. WPZB i komisarza ds. stosunków zewnętrznych, jak to zostało zapisane w zaleceniach, została przedstawiona w celu znalezienia równowagi między, z jednej strony, potrzebą zachowania odrębnych ustaleń między tworzeniem polityki w ramach WPZB a innymi aspektami stosunków zewnętrznych, a z drugiej – potrzebą wzmocnienia spójności wszystkich działań zewnętrznych UE.
26. Wiceprzewodniczący Jean-Luc Dehaene zauważył, że rola wysokiego przedstawiciela ds. WPZB i odpowiedzialność Komisji w zakresie działań zewnętrznych, jak również szczegółowe kwestie dotyczące „dwóch kapeluszy” będą nadal omawiane w ramach szerszej debaty o instytucjach.

3. Obrona

- **debata nad sprawozdaniem VIII grupy roboczej kierowanej przez Michela Barniera (dok. CONV 461/02)**

i. Przedstawienie sprawozdania przez Michela Barniera

27. Michel Barnier, przewodniczący VIII grupy roboczej, przedstawił swoje sprawozdanie. Pierwsza jego część jest opisowa. Ta uwaga jest ważna, skoro następujące później zalecenia mają być rozpatrywane w odpowiednim kontekście. Charakter tematu, jakim jest obrona, narzucił grupie specyficzne zobowiązanie, by proponowane zalecenia były zarówno realistyczne, jak i wiarygodne. Członkowie grupy podeszli do tematu z różnych punktów widzenia. Niemniej jednak druga część sprawozdania zawiera kilka zaleceń, które zyskały poparcie grupy – ze sprawozdania wyraźnie wynika, gdzie prezentowane są inne opinie. Różna zdolność militarna, tło społeczne i ambicje państw członkowskich, odzwierciedlone w pracy członków grupy, narzuciły jej potrzebę elastyczności. Zasadniczą częścią sprawo-

zdania jest więc dział zawierający propozycje rozwinięcia pewnych form bliższej współpracy między państwami członkowskimi, pragnącymi udoskonalić niektóre aspekty polityki bezpieczeństwa i obrony. Michel Barnier z zadowoleniem przyjął niedawne porozumienie na temat konkretnych ustaleń między Unią a NATO, które umożliwiły Unii prowadzenie własnych działań w Byłej Jugosławii i Bośni. Przewodniczący przedstawił główne zalecenia grupy.

ii. Debata plenarna

28. W dyskusji wyraźnie zarysowało się ogólne poparcie dla wyników pracy grupy, a wielu mówców w pełni poparło zalecenia zawarte w sprawozdaniu. Kilku podkreśliło znaczenie zawartego w sprawozdaniu odniesienia do ogólnych celów Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, szczególnie podkreślając fakt, że zalecenia grupy nie wyrażają intencji przekształcenia Unii w pakt militarny. Kilku mówców podkreśliło konieczność traktowania polityki bezpieczeństwa jako części ogólnej WPZB Unii; dla niektórych oznaczało to, że traktat konstytucyjny nie powinien zawierać osobnego zapisu o obronie. Jeden z mówców nie poparł wniosków ze sprawozdania, uważając, że kwestie obronności i bezpieczeństwa są indywidualną sprawą państw członkowskich i NATO. Inny skrytykował kolejne kroki zmierzające do rozwinięcia polityki bezpieczeństwa i stwierdził, że zamiast tego chciałby demilitaryzacji Unii.
29. Większość mówców poparła zalecenie aktualizacji tzw. zadań petersberskich. Jeden z mówców chciał się upewnić, czy włączenie przepisu o „zapobieganiu konfliktom” nie pozwoli Unii na podejmowanie uprzedzających działań zbrojnych. Z powszechnym poparciem spotkały się propozycje zapewnienia większej jednolitości i efektywności w prowadzeniu operacji zarządzania kryzysami. Niektórzy uczestnicy szczególnie poparli zalecenie wzmocnienia roli wysokiego przedstawiciela ds. WPZB w zarządzaniu kryzysami; inni podkreślili (co zostało jasno wyrażone w sprawozdaniu), że wysoki przedstawiciel w swoich działaniach powinien podlegać Radzie i być w bliskim i stałym kontakcie z Komitetem Politycznym i Bezpieczeństwa (PSC), a każde nowe ustalenie musi uszanować integralność dowództwa wojskowego.
30. Uczestnicy poparli propozycję utworzenia funduszu, z którego finansowano by fazę przygotowawczą operacji zarządzania kryzysami. Jeden z mówców podkreślił konieczność znalezienia rozwiązania problemu wspólnego pokrywania kosztów militarnej strony takich operacji.
31. Niektórzy mówcy poparli zalecenia zmierzające do ułatwienia wprowadzenia elastyczności do procesu podejmowania decyzji. Inni jednakże zauważyli, że ustalenia zezwalające na większą elastyczność mogą pogłębiać podziały. Szczególnie wyraźnie sugerowano, by takie ustalenia opierały się na istniejących instytucjach Unii. Kilku mówców opowiedziało się za propozycją stworzenia formy bliż-

szej współpracy (podobnie do strefy euro) państw członkowskich, które wyrażą na nią zgodę. Niektórzy zwrócili uwagę na konieczność ustalenia kryteriów członkostwa, ale jeden z nich nalegał, by takie kryteria nie miały na celu wykluczenia państw członkowskich o ograniczonej zdolności militarnej. Wielu mówców poparło rozciągnięcie bliższej współpracy na politykę obronną i bezpieczeństwa. Inni byli jednak bardziej ostrożni, nawołując do dalszych przemyśleń. Jeden z dyskutantów nalegał, by zadania przewidziane w traktacie (np. misje petersberskie) były zależne od akceptacji całej UE.

32. Z powszechnym poparciem przyjęto propozycję uwzględnienia w traktacie klauzuli o solidarności, która gwarantowałaby mobilizację wszystkich środków UE (w tym środków militarnych i struktur polityki bezpieczeństwa, ale również współpracy sądowej i policyjnej, obrony cywilnej, kontroli granicznej itd.) w celu udzielenia pomocy państwom członkowskim zmagającym się z atakami terrorystycznymi na terenie Unii i chroniącym ludność cywilną oraz instytucje demokratyczne. Niektórzy mówcy przywiązywali wagę do uszanowania tego zapisu zgodnie z założeniami zawartymi w sprawozdaniu grupy.
33. Kilku uczestników proponowało pójść dalej i rozszerzyć zakres tego zapisu. Dlatego wyraziło poparcie dla idei „klauzuli o solidarności i wspólnym bezpieczeństwie”, która nie byłaby ograniczona do zagrożenia terroryzmem. Niektórzy uznali, że przyszły traktat powinien zawierać klauzulę o wspólnej obronie, jeśli to możliwe w formie protokołu dostępnego wszystkim państwom członkowskim, które będą chciały go podpisać. Kilku mówców uważa, że umożliwi to włączenie do UE pozostałych zobowiązań obronnych UZE, zawartych w artykule V Traktatu Brukselskiego. Kilku mówców wyraziło ostry sprzeciw wobec zawarcia w traktacie o UE zapisu o wspólnej obronie. Jeden uczestnik mógłby zaakceptować włączenie do protokołu zobowiązań z artykułu V Traktatu UZE, pod warunkiem że zostałby on uzupełniony o zapisy artykułu IV tego samego Traktatu.
34. Zgodnie przyjęto propozycję utworzenia wyspecjalizowanych jednostek obrony cywilnej i zbrojnej ochrony ludności cywilnej. Jeden z mówców zapytał, czy będzie można z nich korzystać w przypadku katastrof naturalnych.
35. Zalecenie utworzenia Europejskiej Agencji Zbrojeń i Badań Strategicznych spotkało się z powszechnym poparciem. Kilku mówców zauważyło, że powinno się ono łączyć z większą otwartością rynku na sektor obronny, prowadzącą ostatecznie do ustanowienia rynku wewnętrznego. Jeden z dyskutantów wezwał do rewizji istniejącego artykułu 296, aby to umożliwić. Kilku podkreśliło znaczenie odpowiednich środków umożliwiających prowadzenie Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, a tym samym z aprobatą przyjęło zalecenie grupy, by stworzyć mechanizm oceny zdolności militarnej.

Podkreślono, że ocena wyników w tej dziedzinie jest ważniejsza od wkładów. Powszechnie poparto zalecenie utworzenia Rady Ministrów Obrony.

36. W kwestii struktur instytucjonalnych wielu mówców poparło zalecenie, aby wysoki przedstawiciel ds. WPZB nadal odpowiadał za Europejską Politykę Bezpieczeństwa i Obrony. Niektórzy mówcy podkreślili znaczenie odpowiedniej kontroli parlamentarnej w tej dziedzinie. Inni uznali, że jest to przede wszystkim sprawa parlamentów krajowych (sugerowano, by zwrócić uwagę parlamentów krajowych na sprawozdanie grupy). Jednak kilku mówców uważa, że Parlament Europejski powinien odgrywać większą rolę w dziedzinie obrony, rozszerzoną nawet do konieczności uzyskania jego akceptacji na operację zbrojną. Padły pytania o przyszłość Zgromadzenia Parlamentarnego UZE w przypadku, gdyby pozostałe zobowiązania UZE zostały przeniesione na UE. Zaproponowano, by jego rolę przejął Parlament Europejski.

iii. Wnioski

37. Michel Barnier podziękował za pozytywne przyjęcie przez Konwent sprawozdania grupy. W kilku kwestiach zalecenia wskazane przez grupę przyjęto bez zastrzeżeń. W konkluzji:
- a) istnieje zgoda co do słuszności propozycji aktualizacji zadań petersberskich i poprawienia spójności oraz efektywności w zarządzaniu kryzysami;
 - b) Konwent gorąco poparł klauzulę o solidarności. Zapis ten w traktacie wymaga dużej precyzji i powinien jasno określać zasięg i dostępne instrumenty;
 - c) poparto propozycję utworzenia agencji ds. uzbrojenia/zdolności militarnych;
 - d) ogólnie poparto ideę, by wysoki przedstawiciel ds. WPZB nadal odpowiadał za politykę obronną; powinno to być uwzględnione w przyszłych dyskusjach nad kwestią międzynarodowych ustaleń w dziedzinie działań zewnętrznych (w następstwie debaty nad sprawozdaniem grupy VII);
 - e) nie osiągnięto jednomyślności co do pogłębienia elastyczności zarówno w dziedzinie zarządzania kryzysami, jak i wspólnej obrony. Odnotowano jednak wezwanie dużej grupy członków Konwentu, by podjąć dalsze kroki. Prezydium będzie musiało zastanowić się nad koordynacją możliwych form bliższej współpracy w zakresie polityki obronnej, w której wezmą udział wszyscy członkowie UE, z konieczną solidarnością polityczną tychże członków;
 - f) odnotowano także zdecydowane poparcie dla odpowiedniej kontroli parlamentarnej, sprawowanej głównie poprzez parlamenty krajowe.

4. Czas pytań

38. Pytań nie było.

II. NASTĘPNE SPOTKANIE KONWENTU

39. Przewodniczący ogłosił, że następne spotkanie Konwentu odbędzie się po południu w poniedziałek 20 stycznia i rano we wtorek 21 stycznia [2003 r.]. Będzie ono poświęcone funkcjonowaniu [unijnych] instytucji.